

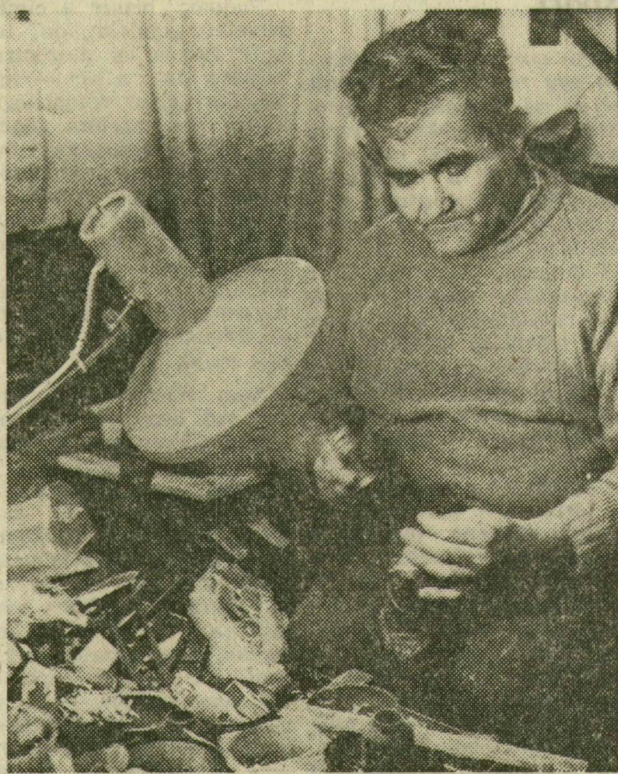
A vállalkozó megtalálja a számítását Szatymazon

Kaptafától a maszek cipőboltig

A Szegedhez közeli községből az alapvető szolgáltatások eléréséhez nem kell a városba szaladgálni. Nemcsak azért, mert a település közepén működik egy szolgáltatóház. Bár az utóbbi két évben — amióta a helyi tanács átvette a sándorfalvi kávéasztól — kétségtelenül nagyobb mértékben járul hozzá az alapellátáshoz. Hiszen a házban dolgozó cipész, női fodrász és kozmetikus mellé az épület felújítása, átalakítása nyomán beköltöztetett nemrégiben egy férfifodrász, egy villanyszerelő és a Gelkaszer vízfűtő két dolgozója is. Két üzlethelyiség pedig még gazdára vár. Egyikben valószínűleg virágbolt lesz, már igényelte valaki erre a célra.

Helybéli vállalkozók

Az igények egyébként — elsősorban a helybeliek vállalkozói kedvének növekedése nyomán — mostanában sokasodnak. Magánkereskedésben például apróüzemeltet, játék- és szuvenír-boltot, sőt van, aki cipőboltot szeretne nyitni a községben. Hogy fellendülőben a magánkereskedelem, annak jele; két év alatt 4-ről 11-re gyarapodott az ebből megélni szándékozók száma a faluban. Vállalkozásaik pedig korántsem egysíkúak: van, aki magánkézben üzemeltet gázipalack-cseretelepet; vannak, akik kölcsönzésből remélnék jövedelmet (lakodalmi „felszerelést”, illetve háztartási gépeket, lakókocsit, utánfutókat adnak bérbe), s van két hasznosuladárk átvételére, gyűjtésére vállalkozó is. Hozzájuk néhány hete lángossütő csatlakozott, nyílt a papír- és írószer-kereskedő, a fehérnemű-készítő, s a használtcikk-kereskedő. A kereskedelemről, az iparból meg-

Idővel ruhánk elkopik, cipőnk talpa elvág, hajunk lobbanosodik. A szülői házat kinövik a gyerekek, új fűszűk rakáshoz kőműves, ács, asztalos, villanyszerelő kell. A technika szolgáló csodái — a háztartási gépek, a tévé, a rádió, az autó — olykor meghibásodnak, elromlanak. A karbantartáshoz, az új készítéshez, a javításhoz mesterember kell — igényeink szerint lehetőleg helyben és azonnal dolgozó. Egy-egy település civilizáltságát hajlamosan vagyunk azon mérni, hogy elérhető-e ott ezek a mesterek, hogy milyenek a szolgáltatások. Illetve mostanában azon is, hogy milyenek a vállalkozási lehetőségek a „szolgáltató ágazatokban.” A napokban utanjártunk ennek Szatymazon. S jelenthetjük, brossúranyelven fogalmazva: „az ágazati helyzet elég civilizált.”

Vass Béla cipésmester munkájára nagy szükség van Szatymazon.

élni szándékozók egy része saját üzletet akar építeni. A helyi tanács pártolja a kezdeményezéseiket, hiszen régóta az a célja, hogy Szatymazon helyben minél teljesebb legyen az ellátás.

Tisztes ipar

Ezért adtak például még lakásépítéshez is támogatást a korábbi években

olyan iparosoknak, akik a faluban akartak letelepedni, s úgynevezett hiányszakmák mesterei (mint például a fodrász, a víz- és gázszereelő). Mindenkinek az az érdeke, hogy minél több szakma érthető lehessen megtalálni a településen. A 73 főfoglalkozású iparos mellett nyugdíj-kiegészítésként, illetve munkaviszony mellett otthon „másodállásban” dolgozók tevékenykednek, ve-

lők a mesteremberek száma Szatymazon több mint száz. Vannak közöttük, akik összefogva dolgoznak: például kft.-ben vízvezeték-szerelő, kőműves, autópótoló; szövetkezetben burkolók, gázszereelő, asztalosok. A többség persze „egydi iparos”. De több szakma képviselői, sőt van, akinek több tevékenység végzésére is van jogosítványa. „All a lakosság szolgáltatóra” hat női szabó, s van természetesen a férfiruháknak is mesterük, az autószerelésnek több is, miként a kőművesmesterségnek, a villanyszerelésnek, a szobafestésnek. Dolgozik a községben vízvezeték-, gáz- és központifűtés-szerelő, ács, kőfaragó, szikvizet, esztergyálos, reklámtáska-készítő, fazekas, bérfűrészelő, háztartási faárúkesztő, hűs-fűstölő, sportszerjavító, fényező, asztalos és üvegező. Igaz, ez utóbbiból, valamint kőművesből mostanában, a meglódult építkezések korában többen kellenének: rájuk várni kell. Nem úgy a teherfuvarozókra, erre a foglalkozásra fellendítették a kedvet az utóbbi időkben, 1988-ban még csak hatan voltak, ma tizennégyen.

Az úgynevezett alapszakmák mindegyikének van dolgos kezű mestere Szatymazon — az alapellátás, a szolgáltatások tehát biztosítottak. Az iparosok, a vállalkozók többsége szépen megélt, megtalálta itt a számítását. A községben lakók pedig úgy érezhetik, e téren az átlagnál jóval civilizáltabb ez a település. Talán ezért is vöng újabb „szolgáltatókat” — Szegedről például országosan is kuriozumnak tűnő vállalkozót; zsindelykészítőt...

Sz. M.

Az utolsó előtti Lenin-kiállítás

Mosolyogni, azt lehet. Jó képet vágni az egészhez. Hiszen nevetünk rajta: alacsony volt, kopasz, és valószínűleg impotens (hiszen minden bukott ideológus az — ez törvényszerű!).

De elég végigmenni Szegeden (Rókus, Tarján, Makkosház — soroljam?), és találkozhatunk — könyörtelenül és megalázóan — azzal, amit egy kiállításon esetleg csak kinevetünk. De a Belvárosban is. Látom a Domus, vagy a Szeged Nagyáruház otromba, csúf épületét, és elborzadok, mert megrágtak és becsaptak — több mint negyven éven át. Elhitették velem, hogy — a népi demokrácia, a proletárdiktatúra, a szocializmus stb.

De nem látok ma mást, csak ezeket a városrészeket, ezeket a házakat. Itt vannak, nem lehet őket földbe taposni, felszámolni, szanálni. És nem lehet nevetni rajtuk. Azaz, magunkon, kedves elvtársak. Nevetni, ahogy azokon a kiállításokon, amelyek az ország számos pontján nyílnak meg most, Szekszárdon, Budapesten stb. Nem akartak sebeket elvakarni, arcul vágni embereket — a kiállítások többsége egy napos. Sokan kíváncsiak rá. Arra, mit mindennap látnak, csak nem vettek észre; most bemutatják az állampárt relikviáit. Lenin-festmények, -szobrok, Marx, Engels és a többiek — könyvek, sőt minden könyv (alig vannak szerencsés kivételek) 1948 után. Lenin állítólag kisebbségi komplexusban szenvedett, Lenin állítólag gonosz volt. Lenin állítólag kegyetlen volt. Lenin állítólag szerette az itat. És már én magam sem tudom, ki az az ember azon a sokat említett fényképen, ahol Lenin (aki három órát aludt) a Kreml dísztermének lépcsőjén ül, és jegyzetel.

Megszoktuk, és elsiklott a szemünk az osztály képein, vagy az igazgatói iroda szobrain. Most veszünk észre őket. Rondák. Visszatartóan szolgálják még kiállítási halálukban is azt, amiért megalkották őket — az állampárti szocialista diktatúrát. Mit csinálunk? Most leromboljuk őket? Vagy elég, ha kineveltük?

Egy darabig. Ez az utolsó előtti kiállítás a halhatatlan Leninről. Az utolsón talán majd megtudjuk, ki volt ő. De addig is — legalább kinevetjük magunkat. Kinevetjük magunkat?

És egyébként, kedves elvtársak, ki újítja fel majd az újonnan épült házakat?

K. L.

Don Juan helyett tyúk

Sietek leszögezni, hogy a rádió- és hanglemezzélményeink alapján pontosan tudjuk. Továbbra is hiszünk művészetében, annak ellenére, hogy mostani szereplése Richard Strauss I. Kürtversenyében nem volt árnyak nélkül való. Hangja ezúttal nem ült olyan szilárd talapzaton, miként megszoktuk, dallamvezetése olykor, mintha nélkülözhetetlen volt volna a meggyőződés idezetelt (2. tétel), és a coda szédületes pergése sem volt teljesen makulátlan. Mindezek ellenére éppen a lassú részben lehetünk tanúi néhány olyan kinyilvánításnak, melyek csak az igazán nagy művészek zeneértéséből sugároznak, és igazságtalan elhallgatás lenne nem beszélni megoldásai többségének világi eleganciájáról.

„Hadd írjak szépet, jót...” — a megváltást a szünet utánra vártam. Johannes Brahms III. szimfóniája visszafogott beköszöntővel indult, gyengéden formált melléktemával folytatódott, s a tétel középső része hozott mutatót abból a „con brio” indulatból, mely a brahmsi zene eleven motorja. A második tétel kapcsán a szerző egy levelében a természet idillről, a nyugalom varázsáról ír: „úgy érzem, a természet valamennyi gyönyörűsége behálózott.” Koncertünkön úgy tűnt, mintha el is szunyókált volna közben, mert a révéletet és varázst gyakorlta valamiféle üresség váltotta fel. A harmadik tétel táncos tempóját bizonyára nehéz olyanra faragni, hogy egyszerű smind közvetítse a világ egyik legszebb dallamának sóhajozó rezignációját. A zenekar itt szépen muzsikált, de a nagy élmény valahogy mégis elmaradt. Az utolsó tételben végre sikerült megtalálni az itt és most érvényes drámai alaphangot, karmester, zenész és közönség megtelt árammal, s erre talán még Brahms is bólintott volna. És bejött a hosszan tartó taps, miként a koncert két másik számára is.

Különvéleményt pedig itt jelentek be: adva volt egy jó zenekar, egy kiváló karnagy és egy világgránú szölista — én bizony többet vártam...

Meszlényi László

Nizzai konfetti I.

Hotel Atlantic. A küldöttségünket szállító négy autó, huszonöt órás utazás végén, a délelőtti csúcspontba rekedve érkezik Nizzába. Jöttünk is, meg nem is: megáll a kocsisor, unott orcával túlkölgötnék az olasz képű dél-franciák, és nem igazán tudjuk, hol lesz majd szálláshelyünk. Végül rálelünk a Victor Hugo utcában az Atlantic Hotelre, három percnnyire a tenger-től, az óváros és a luxusbérlakások világlo tömbjeinek határára. Tizenkilenc férfiút számláló csoportunk javarészt kiöregedett labdarúgóból áll, kiegészítésként pedig ott a saját. E páratlan szám némi bonyodalmat okoz, lévén kétágyasak a szobák.

— Főntartottunk egy külön szobát, ez a legszebb mindegyik között — magyarázzák a portán.

Mi még az út és poggyásaink nehezékeivel támogatunk a hallban, az itteniek pedig már a szobabeosztást készítik. Félrevonnak:

— Úgy gondoltuk, ha van önök között egy tekintélyes személyiség, például újságíró, számára lenne megfelelő ez a szoba.

Elhárítom a lehetőséget, mivel hírlapos kollégámmal, Süli Józseffel kettesben képviseljük itt a szegedi nyilvánosságot. Végül a csoport legtekintélyesebb tagjára, Kürtösi Lászlóra lesz a szép szoba. Harminc éve, Mészölyvel és Farkassal egy csapatban, ifjúsági Európa-bajnokságot nyert. Abban az esztendőben — cikknak át elmében a fölismerés —, amikor én e világra jöttem.

o

Rózsák. Ebéd után a helyismeretre áldozunk. Biztonságba helyezzük csomagjainkat, trezorba az úti okmányokat, és jól örözt parkolóba a kocsikat. Kicsit ránk ijesztenek az óvintézkedésekkel, de rövidesen kiderül, hogy a szálloda alkalmazottai, miként a nagy Egyesült Államok vezetői, a maximális biztonság elvét vallják.

Lépcsőház a mennyek felé

Ebben a tudásban megerősödve tekintetünk alá négy csillagos szállodánk negyedik emeleti teraszáról, miután elégedetten nyugtáztuk a szobáinkban elhelyezett színés televíziót, telefont és gondosan feltöltött minibárt. Alant mértékfartóan pendülő mediterrán élet pálmákkal, üde gyeppelel és levelek között sárgálló narancsokkal.

Kis sétára vonulunk, hogy elmélyedjünk az öntudatos gazdagság mámorító látványában, majd visszatérve, szobatársammal meglepve rögzítjük fejben hordott útinaplónkban, hogy neveinkre egy nagy csokor rózsát helyeztek el asztalunkon. Ezzel köszönve meg, hogy a testvérvárosi kapcsolatok jegyében Nice-be érkezünk, és részt veszünk a karneváln. A kis kártyán egy, számunkra még ismeretlen személy neve: Michèle Rémy.

o

Előélel. Vacsoránál, ahogy erre felé illik, előételét kapunk. Az első este például rántott sajtot, később különböző salátákat is. Míg azon evődünk, hogy erre felé — holott légvonalban csak ezer kilométerre vagyunk Szegedtől — csaknem ismeretlen fogalom a leves, telefonhoz hívnak.

A vonal végén Michèle, az ünnepi játékok igazgatója, aki a nagyváros művészeti és spontáneyéit is intézi. Érdeklődik, jól érezzük-e magunkat, van-e valamilyen kívánságunk, tetszenek-e a szobák, mit szeretnénk látni, egyáltalán: szolgáltatunkra állhat-e bármiben?

Lehengerlő az igazgatónó figyelmessége, melyből — később megtapasztaljuk — egy percre sem fogy ki: kézi beszélőjét szorongatva, utasításokat folyamatosan osztogatva

van jelen mindenütt. Éjszakai karneváln, hajnali mulatságon, reggel kezdődő futballtornán, diszebeden és délutáni virágünnepen.

Személyiségére nehéz igazán találo jelzőt biggyeszteni. Esetleg ezt: francia.

o

Örségváltás. Monacóba a fesztivál buszával érkezünk, azaz érkezünk, mivel a határon megállítanak. Csodálkozunk is, hiszen korábban sem az osztrák, sem az olasz, és még a francia őrizeti szerverek sem álltak velünk szóba, sőt továbbhajították minikaravánunkat. És éppen itt, a francia földbe ágyazódott hercegség határára tennék szót a jöttünk?

Kihajol a sofőr, ő is megdöbbenve figyeli a gesztikuláló egyenruhást. Kiderül: a kanyarban építik az utat erre figyelmeztet a határőr. Határ? Ha jól megnézzük, egy hatalmas tábla az egész, rajta a városállam kulturális műsorainak, sportrendezvényeinek ajánlata.

Behajtottunk a parkolóházba. A hegy lábába húzott aszfaltról boltíves ablakokon át látunk a tengerre. Lift visz föl a hegytetőre, parkon, kedves utcákon át öt percnnyí járóföldre a hercegi palota. Míg a késlekedő örségváltást várjuk, ámuldozva méregetjük az öbölben Európa talán legszebb futballstadionját. Lágyan hullámozó vonalak, boltíves díszítőelemek, pirosító cseréptető, akár egy mediterrán színházépület.

Hátrafordulunk, a téren idegenforgalmi bemutató lesz: laza alakizással el- és fölvonul az örség. Kattognak a fényképezőmasinák, meg-megvillannak a suvickolt bakancsok a nyári derűben.

Visszafelé főlünk, hogy a járda mellett, a hegyek falában elegáns „közösségi liftek” húzódnak meg. Le a tengerre, és föl a palotához, az óvárosba. A Led Zeppelin egyik nótája jut eszembe: Lépcsőház a mennyek felé.

Dlusztus Imre